

Sygn. akt VII U 957/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 29 sierpnia 2018 r. w W.

sprawy Z. D. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego- P. Terenowej w Z.

o dodatek pielęgnacyjny

na skutek odwołania Z. D. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 15 marca 2018 znak (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 5 kwietnia 2018 r. **Z. D. (1)**, reprezentowany przez działającego w jego imieniu w charakterze pełnomocnika syna M. D., odwołał się od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 15 marca 2018 r. znak: DS.- (...) w przedmiocie odmowy przyznania prawa do dodatku pielęgnacyjnego. Pełnomocnik odwołującego się zaskarżył powyższą decyzję jako niezgodną ze stanem faktycznym oraz mylnie stwierdzającej stan zdrowia, który wbrew orzeczeniu komisji lekarskiej KRUS polega na niezdolności do samodzielnej egzystencji.

W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik odwołującego wyjaśnił, że stan zdrowia Z. D. (1) po wypadku w gospodarstwie domowym, któremu uległ w styczniu 2014 r. nie pozwala mu na samodzielną egzystencję i samodzielne funkcjonowanie

ze względu na problemu neurologiczne oraz psychiczne będące wynikiem uszkodzenia mózgu, przede wszystkim struktur czołowych odpowiadających m. in. za zachowanie

i osobowość oraz struktur skroniowych. W ocenie pełnomocnika Z. D. (1)

po wypadku nie odzyskał w pełni sprawności fizycznej oraz umysłowej i posiada poważne zaburzenia psychiatryczne objawiające się poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi

i zachowania, takimi jak stany depresyjne i agresji, poważne problemy z pamięcią krótkotrwałą, problemy z poruszaniem się oraz załatwianiem zwykłych spraw związanych

z jego funkcjonowaniem. Ponadto pełnomocnik odwołującego odniósł się do badania komisji orzeczniczej KRUS, wskazując, że badanie trwało 5 minut i polegało głównie na zmierzeniu ciśnienia i wykonaniu prostych czynności bez zwrócenia uwagi przez członków komisji

na problemy, które są powodem wystąpienia o przyznanie dodatku. W oparciu o te okoliczności pełnomocnik odwołującego wyraził przekonanie, że decyzja odmowna jest nieprawidłowa i nierzetelna oraz wniósł o przyznanie

odwołującemu dodatku pielęgnacyjnego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji (odwołanie z załącznikami k. 2-74 a.s.).

Powyższe odwołanie zostało złożone za pośrednictwem organu rentowego do Sądu Okręgowego w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych gdzie nadano mu sygn. akt III U 166/18 (k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 17 kwietnia 2018 r. **Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**, reprezentowany przez KRUS P. Terenowa w Z., wniósł o oddalenie odwołania w całości. Wyjaśniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wskazał, że na podstawie skarżonej decyzji odmówiono Z. D. (1) prawa do dodatku pielęgnacyjnego na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z art. 75 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ komisja lekarska KRUS orzeczeniem z dnia 13 marca 2018 r. nie stwierdziła u niego niezdolności do samodzielnej egzystencji (odpowiedź na odwołanie k. 75 a.s.).

Postanowieniem z dnia 12 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy w Łomży uznał się niewłaściwym i przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy w Łomży powołał się na treść art. 200 § 1 k.p.c. w zw. z 461 § 2 k.p.c. wskazując, że odwołujący zamieszkuje w obszarze właściwości miejscowości tutejszego Sądu, tj. ul. (...) w W. (k. 100 a.s.).

Po przekazaniu sprawie nadano sygn. akt VII U 957/18 (k. 105 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się Z. D. (1) pobiera emeryturę rolniczą od 1 września 2015 r.

z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowej w Z..

W okresie od 1 lutego 2016 r. do 28 lutego 2018 r. Z. D. (1) miał przyznany dodatek pielęgnacyjny (decyzja Prezesa KRUS ws. przyznania emerytury z 09.10.2015 r.

k. 91 a.r., decyzje Prezesa KRUS ws. przyznania dodatku pielęgnacyjnego z 15.02.2016 r.

k. 106 a.r., z 13.03.2017 r. k. 117 a.r.).

W związku z zawiadomieniem o zbliżającym się upływie terminu na który przyznano dodatek pielęgnacyjny Z. D. (1) złożył w dniu 19 stycznia 2018 r. wniosek

o ponowne ustalenie prawa do tego świadczenia (zawiadomienie k. 130 a.r., wniosek

z 19.01.2018 r. k. 131 a.r.). W związku ze złożeniem wniosku odwołujący został skierowany na badania do lekarza rzeczoznawcy KRUS, który orzeczeniem z dnia 21 lutego 2018 r. stwierdził u niego okresową niezdolność do samodzielnej egzystencji od „nadal” do

„luty 2019 r.” Z uwagi na złożenie zarzutu wadliwości orzeczenia przez lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego KRUS z 22 lutego 2018 r. odwołujący został skierowany na badanie do komisji lekarskiej KRUS, która orzeczeniem z dnia 13 marca 2018 r.

nie stwierdziła u odwołującego się niezdolności do samodzielnej egzystencji (orzeczenie lekarza rzeczoznawcy z 21.02.2018 r. k. 137 a.r., orzeczenie komisji lekarskiej

z 13.03.2018 r.).

W oparciu o powyższe orzeczenie komisji lekarskiej Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał w dniu 15 marca 2018 r. decyzję znak:

(...) na podstawie której odmówił Z. D. (1) prawa

do dodatku pielęgnacyjnego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji (decyzja Prezesa KRUS z 15.03.2018 r. k. 146 a.r.).

Na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii, psychiatrii i psychologii i dokonanej przez nich analizy dokumentacji medycznej Sąd ustalił, że Z. D. (1) przeżył uraz głowy w styczniu 2014 r. na skutek upadku ze schodów. W związku z urazem odwołujący był hospitalizowany na Oddziale Neurologicznym Szpitala Wojewódzkiego

w Ł., gdzie przeprowadzono zabieg trepanacji czaszki i usunięcia krwaka śródczaszkowego. Następnie odwołujący był leczony neurologicznie, przebywał na Oddziale (...) i Oddziale Wewnętrznym, przyjmował leki przeciwpadaczkowe. W związku

ze stwierdzonym u niego brakiem kontaktu i pobudzeniem odwołujący był skierowany na Oddział Psychiatrii, gdzie przebywał przez 2 miesiące. Po wypisaniu ze szpitala odwołujący kontynuował leczenie ambulatoryjne w (...) z uwagi na pojawiające się u niego zaburzenia osobowości i pamięci, depresja, stany agresji, leczyl się farmakologicznie (T., K., S.). Aktualnie odwołujący nie jest czynnie agresywny, cechuje się jednak nerwowością, zmiennym zachowaniem i nastrojem, często krzyczy, bywa płaczliwy. Porusza się z trudnością, chwiejnym krokiem. Odwołujący sam jada i załatwia czynności fizjologiczne, samodzielnie przyjmuje leki.

Aktualnie stwierdzone u odwołującego naruszenie sprawności organizmu nie powoduje konieczności stałej lub długotrwałej opieki innych osób w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Stan zdrowia odwołującego się w stosunku do lat poprzednich uległ poprawie na skutek zastosowania leczenia neurologicznego. Sprawność ruchowa jest ograniczona, ale porusza się samodzielnie i potrafi sam wykonywać podstawowe czynności samoobsługowe. Stwierdzone u odwołującego zaburzenia poznawcze mają łagodny charakter, zaś zaburzenia zachowania nie są nasilone i nie są zagrożeniem dla pacjenta i otoczenia (łączna opinia biegłych sądowych: psychologa, neurologa, psychiatry k. 75-83 a.s.; dokumentacja medyczna odwołującego się w aktach sprawy k. 9-74 i w aktach rentowych)

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dowody z dokumentów załączonych do akt sprawy i akt rentowych, w szczególności dokumentacji medycznej odwołującego. Dowody te nie były kwestionowane przez strony postępowania, a mając

na względzie charakter sprawy oraz brak zastrzeżeń do ich treści Sąd uwzględnił je w całości jako wiarygodne. Ponadto Sąd ustalając stan faktyczny, z uwagi na konieczność dokonania analizy dokumentacji medycznej wymagającej informacji specjalnych, oparł się na opinii łącznej sporządzonej przez biegłych sądowych psycholog H. P., neurolog Dr n. med. T. P. oraz psychiatry J. W.. Przedmiotowa opinia została poprzedzona analizą dokumentacji medycznej odwołującego, badaniami przedmiotowymi na jego osobie oraz wywiadem, zawierała jasny opis rozpoznanych u niego schorzeń i przebiegu ich leczenia, a sformułowane na tej podstawie stanowisko biegłych

co do stanu zdrowia odwołującego były klarowne, zrozumiałe i jednoznaczne. Strony nie wnosiły zastrzeżeń do opinii, toteż Sąd uznał ją za wartościowy dowód w sprawie i w całości podzielił sformułowane w niej wnioski co do stanu zdrowia odwołującego.

Wskazać przy tym należy, że dowód z opinii biegłych sądowych został dopuszczony przez Sąd Okręgowy w Łomży przed przekazaniem sprawy do właściwości do tutejszego Sądu (k. 76 a.s.), jednakże okoliczność ta nie stała na przeszkodzie aby przedmiotową opinię uwzględnić. Zgodnie z art. 200 § 3 k.p.c. czynności dokonane w sądzie niewłaściwym pozostają w mocy, samo zaś przekazanie sprawy do sądu właściwego nie ma wpływu na merytoryczne rozpoznanie sprawy.

Strony nie wnosiły o uzupełnienie materiału dowodowego, wobec czego w tych okolicznościach Sąd uznał zebrane w sprawie dowody za wystarczające do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. D. (1) było niezasadne.

Sąd Okręgowy rozpoznał niniejszą sprawę na posiedzeniu niejawnym zgodnie

z art. 148¹ § 1 k.p.c. W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzenie rozprawy w niniejszej sprawie nie było konieczne, gdyż z okoliczności prawnych i faktycznych niniejszej sprawy nie wynika żadna okoliczność uzasadniająca jej przeprowadzenie, w szczególności o podjęcie takiej czynności sądowej ani odwołująca, ani pełnomocnik ZUS nie wnosili w myśl art. 148¹ § 3 k.p.c. Postępowanie zostało przeprowadzone w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i aktach rentowych, w tym skarżonej decyzji w myśl postanowienia z dnia 29 sierpnia 2018 r. (k. 108 a.s.), a także opinii biegłych sądowych.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył kwestii prawa odwołującego do dodatku pielęgnacyjnego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji. Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2336) do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia przysługuje dodatek pielęgnacyjny na zasadach i wysokości określonej w przepisach emerytalnych. Z kolei w myśl art. 75 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270) dodatek pielęgnacyjny przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, jeżeli osoba ta uznana została za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat życia, przy czym w myśl art. 13 ust. 5 ww. ustawy niezdolność do samodzielnej egzystencji orzeka się w przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Dokonując wykładni powołanego przepisu wskazać w pierwszej kolejności należy, iż pojęcie niezdolności do samodzielnej egzystencji ma szeroki zakres znaczeniowy. Obejmuje ono z jednej strony opiekę, oznaczającą pielęgnację, czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokojenia potrzeb fizjologicznych, czy utrzymania higieny osobistej, a z drugiej strony dotyczy też pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak: robienie zakupów, uiszczanie opłat, składanie wizyt u lekarza, czy załatwianie spraw urzędowych. Dopiero te dwa aspekty ujmowane łącznie wyczerpują zakres znaczeniowy ustawowego pojęcia „niezdolności do samodzielnej egzystencji”. Pojęcie to w zaprezentowanym rozumieniu jest w orzecznictwie utrwalone (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2000 r., III AUa 190/00; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 czerwca 1995 r., AUr 531/95; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 grudnia 2017 r., III AUa 388/17; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 października 2017 r., III AUa 872/16).

W przypadku niniejszej sprawy było bezspornym, że odwołujący pobiera emeryturę rolniczą i nie ukończył jeszcze 75 roku życia. Tym samym dla oceny jego uprawnień do dodatku pielęgnacyjnego istotna była zatem niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Na okoliczność ustalenia, czy schorzenia występujące u ubezpieczonego spowodowały naruszenie sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych, tj. niezdolność do samodzielnej egzystencji, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy z zakresu psychologii, neurologii i psychiatrii.

W oparciu o przedmiotową opinię Sąd ustalił, że aktualny stan zdrowia Z. D. (1) nie uzasadnia stwierdzenia, że jest on osobą całkowicie niezdolną

do samodzielnej egzystencji. Bezspornym jest przy tym, że odwołujący na skutek doznanego w styczniu 2014 roku był poddawany intensywnemu leczeniu, w tym początkowej hospitalizacji i rehabilitacji na oddziale neurologicznym, a dodatkowo w wyniku urazu stwierdzono u niego schorzenia o podłożu psychiatrycznym, które uzasadniały konieczność korzystania przez niego z usług (...) oraz stosowania leczenia farmakologicznego. Bezspornym jest również, że stan zdrowia odwołującego,

w szczególności z przyczyn psychiatrycznych uzasadniał przyznanie odwołującemu renty strukturalnej oraz dodatku pielęgnacyjnego w przeszłości. Analizując stan zdrowia odwołującego na chwilę obecną biegli w sposób jednoznaczny stwierdzili jednak, że nie ma podstaw do uznania odwołującego się za osobę nieporadną, niesamodzielną. Biegli wskazali, że odwołujący samodzielnie wykonuje podstawowe czynności życia codziennego związane m. in. z jego

potrzebami fizjologicznymi, sam ubiera się i jada, jak również samodzielnie bierze leki. Co prawda odwołujący w dalszym ciągu cechuje się trudnością w poruszaniu, przejawia również objawy zaburzeń nastroju i zachowań, a także tendencje depresyjne

i zachowania agresywne oraz miewa problemy z pamięcią krótkotrwałą, jednakże intensywność tych zaburzeń jest niższa niż w przeszłości i choć wymagają one kontroli to nie mają one wpływu na poradność odwołującego w codziennym życiu. Niewątpliwie wciąż istniejące u odwołującego schorzenia wymagają dalszego leczenia i rehabilitacji, jednakże brak podstaw do stwierdzenia, że wpływa ono na zmianę ustalenia, że ubezpieczony nie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji.

Powyższą ocenę biegłych co do stanu zdrowia oraz jego wpływu na zdolność odwołującego do samodzielnej egzystencji należało podzielić w całości. Przedmiotowa opinia została wydana po przeprowadzeniu badania odwołującego się oraz wnikliwej analizie dokumentacji medycznej, a ponadto została wyczerpująco i przekonywująco uzasadniona i nie była kwestionowana przez strony postępowania. Zważyć przy tym należy, że sąd nie może sam ustalić istnienia niezdolności do samodzielnej egzystencji, jeżeli biegli lekarze dobrani stosowanie do schorzeń ubezpieczonego w wydanej opinii nie dojdą do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14 czerwca 2017 r., III AUa 1143/16).

Mając na względzie powyższe ustalenia oraz zebrany materiał dowodowy Sąd Okręgowy uznał, iż organ rentowy prawidłowo ocenił stan zdrowia odwołującego i stwierdził, że nie uzasadnia uznania go za osobę całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu wymienionych wyżej przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W konsekwencji Sąd Okręgowy oddalił odwołanie Z. D. (2) na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. zgodnie z sentencją wyroku.